

IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori. Del món acadèmic a la viabilitat econòmica

IEC - Fundació Mercè Rodoreda, Barcelona, 14 i 15 de novembre de 2008
Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català - Institució de les Lletres Catalanes

Conclusions

El IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, coorganitzat per Espais Escrits. Xarxa del Patrimoni Literari Català i la Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració de la Fundació Mercè Rodoreda, va tenir lloc a Barcelona, els dies 14 i 15 de novembre, va comptar amb una assistència -que augmenta respecte a les edicions anteriors-, d'un centenar de persones, provinents de les comarques de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, Illes Balears (2), València (1), França (2) i Alemanya (1), noranta-quatre de les quals havia formalitzat la corresponent inscripció.

Les paraules de la inauguració del Seminari varen fer referència a la necessitat de trobar la sostenibilitat i viabilitat econòmica en la gestió del patrimoni literari en un moment de crisi i retallada de pressupostos dedicats a la cultura de les institucions públiques.

“La crisi de l'economia global, fruit de la manca d'ètica, és injusta perquè no hi ha garanties que els culpables de la situació se'n responsabilitzin, però a la vegada pot ser un revulsiu que ens esperoni a plantejar-nos, més seriosament que mai, com fer econòmicament viable la recerca, la protecció i la difusió del patrimoni sense rebaixar el rigor ni la qualitat i aprofitant les oportunitats de l'educació, el lleure i el turisme. Necessitarem grans dosis d'imaginació i esforç, apostar per les estratègies de la seducció cultural i convèncer arreu que la cultura és un element central en el nou paradigma del desenvolupament.

La creació i consolidació d'Espais Escrits, Xarxa del Patrimoni Literari Català, formada per més de trenta entitats que conserven i difonen el llegat d'un escriptor, ens ha permès plantejar-nos sense embuts, el concepte de patrimoni literari i definir els centres de patrimoni literari com institucions de memòria pública que s'han de gestionar de manera sostenible, han de tenir una missió fàcilment perceptible per la societat, han de ser fiables, creïbles i orientar la despesa cap a l'interès comú. La qüestió està en com ho fem? Com passem de ser rèmores per als pressupostos públics a esdevenir oportunitat per a l'educació, la cohesió social i el desenvolupament?”

El punt de partida a la reflexió que va proposar Jorge Wagensberg (Fundació “la Caixa”) va ser el concepte de “goig intel·lectual” a partir del estímuls d'un coneixement rigorós de la identitat local per a la cultura universal.

Seguidament, les exposicions sobre diversos projectes culturals que han esdevingut experiències d'èxit ens varen permetre de constatar que poden ser universals productes culturals de qualitat catalans i en català, gràcies a la capacitat de seducció de les propostes (*Revista Sàpiens*), a l'aposta pel risc i la innovació (renovació d'El Liceu) o a l'aposta per la territorialitat (Món Sant Benet). Són comunes a tots ells:

- .Un gran coneixement del discurs propi i en constant revisió
- .L'estudi sistemàtic dels resultats a partir de l'anàlisi del grau de satisfacció i del retorn social.

- .La bona comunicació i comercialització
- .La transversalitat en l'elaboració del projecte

Les reflexions sobre la universitat i la gestió del patrimoni literari evidenciaren una important incomunicació entre les propostes de formació i els centres de patrimoni literari els quals són encara excessivament invisibles així com absolutament desconeguts pels gestors turístics que volen aprofitar els productes culturals per tal de fomentar el turisme identitari. A més, l'escassetat projectes de R+D en investigació literària manifesta el desinterès sobre un àmbit que per contra és un interès emergent i a voltes consolidat a Europa, on ja existeixen projectes potents de turisme idiomàtic, identitari i literari.

Montserrat Comas (Espais Escrits) va esbossar un perfil del gestor del patrimoni literari a partir de l'actitud desinhibida per tal de recuperar el prestigi de la literatura catalana en una franja social ampla, fomentant la consciència de pertinença. El gestor ha d'esdevenir el mediador que posa a l'abast les regles del joc per tal d'establir, comunicar i fer gaudir del cànon.

En la definició del Sistema Literari Català hi han de tenir paper les biblioteques, la universitat, els "espais escrits" i l'administració per tal d'esdevenir vehicles cap el coneixement defugint la banalització gratuïta, i establint els vincles emocionals identitaris.

Eudald Carbonell (IPHES, Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social i Jaciment d'Atapuerca) va exposar les fórmules de sociabilització de la cultura enfront del concepte anacrònic de la divulgació, a partir de la planificació d'una bona estratègia i lògica de procediments. Proposa una organització amb una estructura holística que treballi osmòticament. La socialització del coneixement, la circulació de la informació a través de formats múltiples té per objectiu convertir aquest coneixement en pensament.

Oriol Izquierdo (ILC) va cloure l'acte anunciant la intenció Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de crear a través de la Institució de les Lletres Catalanes, un Servei de Patrimoni Literari, d'elaborar un Directori del Patrimoni Literari en el sentit més ample i de definir els cànons de la tradició literària catalana amb la col·laboració de la universitat amb qui la ILC ha de crear un espai universitari d'estudis de literatura catalana.